

EWALUACJA
PROGRAMU POPRAWY EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA
I WYCHOWANIA

WYNIKI ANKIETY
BADAJĄCEJ STOPIEŃ REALIZACJI WDROŻONEGO
PROGRAMU - UCZNIOWIE LICEUM

Ankieta była anonimowa. Została przeprowadzona 23.05.2018 r. Ankietowanych zostało **80** losowo wybranych uczniów Liceum Ogólnokształcącego.

Pytania zawarte w ankietach oraz wyniki:

1. Czy zostałeś/łaś zapoznany/a z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów?

- 93,8%-75 uczniów zapoznało z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów
- 6,2%-5 uczniów nie zapoznało z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów

2. Jakie stwierdzenie najlepiej pasuje do Twoich uczuć podczas, gdy jesteś oceniany/a?

- 20%-16 uczniów mówi, że podczas oceniania są zestresowani, przez słabszą ocenę czują się gorsi od innych.
- 21,25%-17 uczniów uważa, że ocena nie jest sprawiedliwa i nie jest adekwatna do włożonego wysiłku.
- 30%-24 uczniów uważa, że ocena działa motywująco na uczniów.
- 27,5%-22 uczniów sądzi, że ocena jest sprawiedliwa; czują, że są oceniani na miarę swoich możliwości.

3. Pomyśl teraz o swoich nauczycielach. Do jakiej części nauczycieli pasują poniższe zdania:

Nauczyciele przestrzegają zasad WZO i PZO.

- 25%-20 osób - do wszystkich

- 47,5%-38 osób - do większości
- 20%-16 osób - do połowy
- 7,5%-6 osób - do mniej niż połowy
- nikt - do żadnego

Nauczyciele dokładnie informują, co będzie oceniane przed wykonaniem zadania.

- 8,75%-7 osób - do wszystkich
- 45%-36 osób - do większości
- 33,75%-27 osób - do połowy
- 8,75%-7 osób - do mniej niż połowy
- 3,75%-3 osoby - do żadnego

Nauczyciele dają mi możliwość tworzenia własnych kryteriów oceny.

- 3,75%-3 osoby - do wszystkich
- 10%-8 osób - do większości
- 18,75%-15 osób - do połowy
- 26,25%-21 osób - do mniej niż połowy
- 41,25%-33 osoby - do żadnego

Nauczyciele ustalają wspólnie z nami terminy testów i kartkówek.

- 28,75%-23 osoby - do wszystkich
- 40%-32 osoby - do większości
- 25%-20 osób - do połowy
- 6,25%-5 osób - do mniej niż połowy
- 0 osób - do żadnego

Nauczyciele informują o celach lekcji, o tym, czego i dlaczego będziesz się uczyć.

- 11,25%- osób - do wszystkich
- 42,5% 34 osoby - do większości
- 20%-16 osób - do połowy
- 23,75%-19 osób - do mniej niż połowy
- 3,75%-3 osoby - do żadnego

Nauczyciele pozwalają uczniom formułować cele lekcji

- 5%-4 osoby - do wszystkich
- 16,25%-13 osób - do większości
- 20%-16 osób - do połowy
- 30%-24 osoby - do mniej niż połowy
- 28,75%-23 osoby - do żadnego

Nauczyciele informują Cię ustnie, za co i dlaczego otrzymałeś daną ocenę.

- 7,5%-6 osób - do wszystkich
- 45%-36 osób - do większości
- 25%-20 osób - do połowy
- 16,25%-13 osób - do mniej niż połowy
- 3,75%-3 osoby - do żadnego

Nauczyciele dają Ci możliwość wyboru metod pracy, samodzielnego formułowania zadań.

- 12,5%-10 osób - do wszystkich
- 51,25%-41 osób - do większości
- 23,75%-19 osób - do połowy
- 8,75%-7 osób - do mniej niż połowy
- 2,5%-2 osoby - do żadnego

Nauczyciele dostrzegają, co robisz dobrze, odkrywają moje mocne strony.

- 5%-4 osoby - do wszystkich
- 25%-20 osób - do większości
- 37,5%-30 osób - do połowy
- 27,5%-22 osoby - do mniej niż połowy
- 5%-4 osoby - do żadnego

Nauczyciele informują, jak mogę poprawić błędy, uzupełnić braki.

- 11,25%-9 osób - do wszystkich
- 35%-28 osób - do większości
- 37,5%-30 osób - do połowy
- 8,75%-7 osób - do mniej niż połowy

6,25%- 5 osób - do żadnego

Nauczyciele stosują różne formy pracy, masz możliwość pracy w grupach.

- 13,75%-11 osób - do wszystkich
- 41,25%- osoby - do większości
- 27,5%-22 osoby - do połowy
- 15%-12 osób - do mniej niż połowy
- 1,25%-1 osoba - do żadnego

Nauczyciele omawiając tematy nawiązują do życia codziennego , do wydarzeń w kraju i na świecie, do Twoich doświadczeń, przez co lepiej rozumiesz zastosowanie wiedzy w praktyce.

- 8,75%-7 osób - do wszystkich
- 26,25%-21 osób - do większości
- 30%-24 osoby - do połowy
- 22.5%-18 osób - do mniej niż połowy
- 11,25%-9osób - do żadnego

4. Do jakiej części Twoich lekcji pasują poniższe zdania?

Twoje zadania domowe są sprawdzane systematycznie.

- 3,75%-3 osoby - do wszystkich
- 37,5%-30 osób - do większości
- 32,5%-26 osób - do połowy
- 18,75%-15 osób - do mniej niż połowy
- 6,25%-5 osób - do żadnego

Jesteś nagradzany za pracę, postępy (poprzez plusy, dobre oceny, punkty, dyplomy i inne).

- 13,75%-11 osób - do wszystkich
- 40%-32 osoby - do większości
- 32,5%-24 osoby - do połowy

- 8,75%-7 osób - do mniej niż połowy
- 7,5 -6 osób - do żadnego

Masz możliwość dokonywania samooceny po wykonaniu zadań, oraz oceniania kolegów.

- 6,25%-5 osób - do wszystkich
- 20%-16 osób - do większości
- 23,75%-19 osób - do połowy
- 32,5%-26 osoby - do mniej niż połowy
- 16,25%-13 osób - do żadnego

Jesteś informowany przez nauczycieli, o tym jak efektywnie się uczyć, gdzie znaleźć najważniejsze informacje, jak sporządzać notatki.

- 3,75%-3 osoby - do wszystkich
- 22,5%-18 osób - do większości
- 28,75%-23 osoby - do połowy
- 27,5%-22 osoby - do mniej niż połowy
- 15%-12 osób - do żadnego

Interpretacja wyników ankiet:

MOCNE STRONY:

Uczniowie w większości zostali zapoznani z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów.

Ponad połowa uczniów uważa, że ocena działa na nich motywująco oraz jest sprawiedliwa.

W opinii większości uczniów nauczyciele przestrzegają zasad WZO i PZO.

Ponad 80% ankietowanych jest zdania, iż wspólnie terminy kartkówek i sprawdzianów są ustalane wspólnie z nimi.

Większość uczniów uważa, że nauczyciele dają im możliwości wyboru metod pracy i samodzielnego formułowania zadań.

SŁABE STRONY:

Duża część (50%) uczniów uważa, że ocena nie jest sprawiedliwa i nie jest adekwatna do włożonego wysiłku, podczas oceniania czują się zestresowani, gorsi od innych.

Duża część uczniów uważa, że tylko połowa nauczycieli przestrzega zasad PZO i WZO.

Większość uczniów uważa, że nauczyciele nie dają im możliwości tworzenia własnych kryteriów oceny, a 20% formułowania celów lekcji.

Połowa uczniów uważa, że cele lekcji są przedstawiane przez nauczycieli przed rozpoczęciem zajęć.

Połowa uczniów twierdzi, że są informowani ustnie o otrzymanych ocenach, o możliwościach uzupełnienia braków i poprawienia błędów.

Uczniowie uważają, że nauczyciele nie informują jak efektywnie się uczyć.

Połowa uczniów uważa, że nauczyciele stosują różne formy pracy na lekcji m.in. pracę w grupach.

WNIOSKI DO PRACY:

- Uzasadniać każdą wystawianą ocenę podkreślając mocne strony ucznia, to co zrobił dobrze, wysiłek włożony w rozwiązanie danego problemu,
- Stosować na lekcjach różne metody i formy pracy uwzględniając opinię uczniów, które są dla nich najbardziej efektywne,
- Pozwalać uczniom na tworzenie własnych kryteriów oceny i formułowania zadań oraz celów lekcji,
- Przestrzegać zasad WZO i PZO,
- Dawać uczniom możliwość dokonywania samooceny, oceny kolegów oraz wyrażania opinii na temat zajęć,
- Informować uczniów, w jaki sposób mogą poprawić błędy, uzupełnić braki,
- **We wrześniu (przy ustalaniu PZO) wspólnie z uczniami ustalić: zasady poprawy ocen, ustalić wagę ocen, zebrać w dzienniku wychowawcy podpisy,**
- **Po ustaleniu zasad – poinformować uczniów, że w ten sposób mieli wpływ na ustalanie kryteriów oceny,**
- Tworząc zadania, uwzględniać sytuacje z życia codziennego, nawiązywać do wydarzeń z kraju i ze świata,
- Systematycznie sprawdzać zadania domowe,
- Nagradzać za pracę, postępy, motywować do nauki,
- Udzielać wskazówek dotyczących efektywnego uczenia się,
- Informować o celach lekcji (w języku ojczystym!).

WYNIKI ANKIETY
BADAJĄCEJ STOPIEŃ REALIZACJI PROGRAMU POPRAWY JAKOŚCI
KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA W ZSO
DLA RODZICÓW UCZNIÓW LICEUM

Ankieta była anonimowa. Została przeprowadzona w dniach od 23.-25.05.18r. Ankietowanych zostało **80** rodziców licealistów.

Pytania zawarte w ankietach oraz wyniki:

1. Czy jest Pan/Pani informowany/a na bieżąco o ocenach oraz możliwościach poprawy ocen swojego dziecka?
 - **82,5%-66**rodziców uważa, że jest informowanych na bieżąco o ocenach oraz możliwościach poprawy ocen swojego dziecka
 - **17,5%-14**rodziców uważa, że nie jest informowanych na bieżąco o ocenach oraz możliwościach poprawy ocen swojego dziecka

2. Informacja uzyskana od nauczyciela pomogła Pani/Panu wspierać dziecko.
 - **22,5%- 18**rodziców uważa, że „tak, dostawałam/em takie informacje od różnych nauczycieli”
 - **20%-16**rodziców uważa, że „tak, zdarzyło się, że jeden z nauczycieli dał mi taką informację”
 - **57,5%-46**rodziców uważa, że „nie było takiej sytuacji”

3. Czy to, jak nauczyciele oceniają Pani/Pana dziecko, zachęca je do uczenia się?
 - **10%-8**rodziców odpowiedziało, że „zdecydowanie tak”
 - **60%-48**rodziców odpowiedziało, że „raczej tak”
 - **20%-16**rodziców odpowiedziało, że „raczej nie”
 - **10%-8**rodziców odpowiedziało, że „zdecydowanie nie”

4. Na spotkaniach z rodzicami są przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne.
 - **27,5%- 22**rodziców uważa, że *zawsze* na spotkaniach z rodzicami są przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne
 - **37,5%-30**rodziców uważa, że *często* na spotkaniach z rodzicami są przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne
 - **17,5%-14**rodziców uważa, że *rzadko* na spotkaniach z rodzicami są przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne
 - **0**rodziców uważa, że *nigdy* na spotkaniach z rodzicami nie były przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne

- **17,5%-14** rodziców uważa, że *nie wie* czy na spotkaniach z rodzicami nie były przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne

Interpretacja wyników ankiet:

MOCNE STRONY:

Zdecydowana większość ankietowanych rodziców uważa, że jest informowana na bieżąco o ocenach oraz możliwościach poprawy ocen swojego dziecka.

Większość ankietowanych rodziców sądzi, że sposób oceniania pracy ucznia, raczej zachęca go do uczenia się a informacja od nauczyciela działa wspierająco.

Zdecydowana większość wśród ankietowanych rodziców uważa, że zawsze lub często na spotkaniach z rodzicami są przedstawiane i dyskutowane dokumenty szkolne.

SŁABE STRONY:

57,5%-46 ankietowanych rodziców uważa, że nie było takiej sytuacji, w której informacja uzyskana od nauczyciela pomogła mu wspierać dziecko.

Wnioski do pracy (wynikające z ankiety przeprowadzonej wśród rodziców licealistów):

- Należy efektywniej zachęcać rodziców do udziału w „Wywiadówkach” oraz korzystania z dziennika elektronicznego w celu bieżącej informacji o ocenach i możliwościach poprawy ocen.
- Należy starać się przekazywać rodzicom informacje w taki sposób, by pomagać im we wspieraniu dziecka,
- Udzielać rodzicom informacji o postępach dziecka ze szczególnym podkreśleniem mocnych stron ucznia
- Oceniać uczniów w sposób motywujący do nauki,
- Informować o możliwościach i sposobach poprawy ocen oraz uzupełnienia braków,
- Uzasadniać oceny.

WYNIKI ANKIETY DLA NAUCZYCIELI LICEUM

Ankieta była anonimowa. Została przeprowadzona 23.05.2018 r. na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Ankietowanych zostało **30** nauczycieli pracujących w Liceum Ogólnokształcącym.

Pytania zawarte w ankietach oraz wyniki:

5. Czy zapoznała/l Pani/Pan uczniów z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów?
 - **30 osób / 100%** nauczycieli zapoznało uczniów z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów

6. Jak Pani/Pan myśli, jakie odczucia pasują najlepiej do Pańskich uczniów podczas, gdy są przez Panią/Pana oceniani?
 - **0**nauczycieli sądzi, że podczas oceniania uczniowie są zestresowani, przez słabszą ocenę czują się gorsi od innych.
 - **0**nauczycieli uważa, że większość uczniów sądzi, że ocena nie jest sprawiedliwa i nie jest adekwatna do włożonego wysiłku.
 - **7osób/ 23,4%** nauczycieli uważa, że ocena działa motywująco na uczniów.
 - **23 osoby/ 76,6%**nauczycielisądzi, że większość ma odczucie, że ocena jest sprawiedliwa; czują, że są oceniani na miarę swoich możliwości.

7. Czy przestrzega Pani/Pan zasad WZO i PZO?
 - **24 osób / 79,9%** nauczycieliprzestrzega zasad WZO i PZO na każdych zajęciach
 - **6 osoby / 20,1 %** nauczycieli- na większości zajęć

8. Czy informuje Pani/Pan dokładnie, co będzie oceniane przed wykonaniem zadania?
 - **24 osób / 80 %** nauczycieliinformuje dokładnie na każdych zajęciach, co będzie oceniane przed wykonaniem zadania
 - **5 osób / 16,67%** nauczycieli- na większości zajęć
 - **1 osoba/ 3,33%** nauczycieli -czasem

9. Czy daje Pani/Pan uczniom możliwość tworzenia własnych kryteriów oceny?

- **21 osób / 70%** nauczycieli daje uczniom możliwość tworzenia własnych kryteriów oceny
- **9 osób / 30%** nauczycieli nie pozwala uczniom na tworzenie własnych kryteriów oceny

10. Czy ustala Pani/Pan wspólnie z uczniami terminy testów i kartkówek?

- **25 osób / 84%** nauczycieli zawsze wspólnie z uczniami ustala terminy testów i kartkówek
- **5 osób / 16%** nauczycieli czasem wspólnie z uczniami ustala terminy testów i kartkówek

11. Czy informuje Pani/Pan o celach lekcji, o tym, czego i dlaczego uczniowie będą się uczyć?

- **12 osób / 40%** nauczycieli informuje zawsze o celach lekcji, o tym, czego i dlaczego uczniowie będą się uczyć
- **12 osób / 40%** nauczycieli robi to na większości zajęć
- **6 osób / 20%** nauczycieli robi to czasem

12. Czy pozwala Pani/Pan uczniom na formułowanie celów lekcji?

- **26 osób / 87%** nauczycieli- pozwala uczniom na formułowanie celów lekcji
- **4 osoby / 13%** nauczycieli- nie
Jeden nauczyciel wstrzymał się od głosu.

13. Czy informuje Pani/Pan ucznia ustnie, za co i dlaczego otrzymał daną ocenę?

- **27 osób / 90%** nauczycieli informuje ucznia ustnie, za co i dlaczego otrzymał daną ocenę
- **3 osoby / 10%** nauczycieli nie informuje ucznia ustnie, za co i dlaczego otrzymał daną ocenę

14. Czy daje Pani/Pan uczniom możliwość wyboru metod pracy, samodzielnego formułowania zadań?

- **4 osoby / 13%** nauczycieli daje uczniom zawsze możliwość wyboru metod pracy, samodzielnego formułowania zadań
- **9 osób / 30%** nauczycieli pozwala uczniom na większości zajęć
- **17 osób / 47% nauczycieli- czasem**
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.
Jeden nauczyciel zaznaczył dwie odpowiedzi.

15. Czy dostrzega Pani/Pan to, co uczeń robi dobrze i podkreśla jego mocne strony?

- **17osób / 60%** nauczycieli dostrzega to, co uczeń robi dobrze i zawsze podkreśla jego mocne strony
- **13 osób / 40%** nauczycieli- na większości zajęć
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

16. Czy udziela Pani/Pan uczniom informacji, jak mogą poprawić błędy, uzupełnić braki?

- **25 osoby / 83%** nauczycieli udziela uczniom informacji, jak mogą poprawić błędy, uzupełnić braki
Pięciu nauczycieli wstrzymało się od głosu.

17. Czy stosuje Pani/Pan różne formy pracy na lekcji, czy organizuje Pani/Pan pracę w grupach?

- **10 osób / 33%** nauczycieli stosuje zawsze różne formy pracy na lekcji i organizuje pracę w grupach
- **15 osób / 50%** nauczycieli robi to na większości zajęć
- **5 osoby /17%** nauczycieli –czasem
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

18. Czy omawiając tematy nawiązuje Pani/Pan do życia codziennego, do wydarzeń w kraju i na świecie, do doświadczeń uczniów, przez co lepiej rozumieją zastosowanie wiedzy w praktyce?

- **9 osób/ 30%** nauczycieli omawiając tematy zawsze nawiązuje do życia codziennego, do wydarzeń w kraju i na świecie, do doświadczeń uczniów, przez co lepiej rozumieją zastosowanie wiedzy w praktyce.
- **13 osób / 43%**nauczycieli - na większości zajęć
- **8 osoby / 27%** nauczycieli –czasem
Pięciu nauczycieli wstrzymało się od głosu.

19. Do jakiej części Pani/Pana zajęć pasuje zdanie: *Systematycznie sprawdza Pani/Pan zadania domowe*

- **8 osób / 27%** nauczycieli systematycznie sprawdza zadania domowe na wszystkich zajęciach.
- **20 osób /67%** nauczycielina większości zajęć
- **2 osoba / 6%** nauczycieli- na połowie zajęć
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

Do jakiej części Pani/Pana zajęć pasuje zdanie: *Nagradza Pani/Pan za pracę, postępy (poprzez plusy, dobre oceny, punkty, dyplomy i inne).*

- **18 osób / 60%** nauczycieli nagradza na wszystkich zajęciach za pracę, postępy (poprzez plusy, dobre oceny, punkty, dyplomy i inne)
- **11 osób / 37%** nauczycieli - na większości zajęć
- **1 osoba / 3%** nauczycieli - na połowie zajęć
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

Do jakiej części Pani/Pana zajęć pasuje zdanie? *Daje Pani/Pan uczniom możliwość dokonywania samooceny po wykonaniu zadań, oraz oceniania kolegów.*

- **8 osób / 27%** nauczycieli dają na wszystkich zajęciach uczniom możliwość dokonywania samooceny po wykonaniu zadań, oraz oceniania kolegów.
- **10 osób / 33%** nauczycieli - na większości zajęć
- **10 osób / 33%** nauczycieli - na połowie zajęć
- **2 osoby / 7%** nauczycieli - na mniej niż połowie
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

Do jakiej części Pani/Pana zajęć pasuje zdanie? *Informuje Pani/Pan uczniów, o tym jak efektywnie się uczyć, gdzie znaleźć najważniejsze informacje, jak sporządzać notatki.*

- **8 osób / 27%** nauczycieli informuje uczniów na wszystkich lekcjach, o tym jak efektywnie się uczyć, gdzie znaleźć najważniejsze informacje, jak sporządzać notatki.
- **21 osób / 70%** nauczycieli robi to na większości zajęć
- **1 osoba / 3%** nauczycieli - na połowie zajęć
Czterech nauczycieli wstrzymało się od głosu.

Interpretacja wyników ankiet:

MOCNE STRONY:

100% nauczycieli zapoznało uczniów z wymaganiami z poszczególnych przedmiotów oraz ze sposobem oceniania zawartym w statucie (WZO) i w PZO poszczególnych przedmiotów.

79,9% nauczycieli przestrzega zasad WZO i PZO na każdym zajęciu.

23,4% nauczycieli uważa, że ocena działa motywująco na uczniów, a 76,6% nauczycieli sądzi, że większość uczniów ma odczucie, że ocena jest sprawiedliwa.

80 % nauczycieli informuje dokładnie na każdym zajęciu, co będzie oceniane przed wykonaniem zadania.

70% nauczycieli daje uczniom możliwość tworzenia własnych kryteriów oceny.

84% nauczycieli zawsze wspólnie z uczniami ustala terminy testów i kartkówek.

87% nauczycieli pozwala uczniom na formułowanie celów lekcji.

90% nauczycieli informuje ucznia ustnie, za co i dlaczego otrzymał daną ocenę.

60% nauczycieli zawsze lub na większości lekcji dostrzega to, co uczeń robi dobrze i podkreśla jego mocne strony.

83% nauczycieli udziela uczniom informacji, jak mogą poprawić błędy, uzupełnić braki.

83% ankietowanych nauczycieli stosuje zawsze lub na większości lekcji różne formy pracy na lekcji i organizuje pracę w grupach.

73% nauczycieli omawiając tematy zawsze lub na większości lekcji nawiązuje do życia codziennego, do wydarzeń w kraju i na świecie, do doświadczeń uczniów, przez co lepiej uczniowie rozumieją zastosowanie wiedzy w praktyce.

94% nauczycieli na każdym zajęciach lub większości sprawdza zadania domowe, notatki.

94% nauczycieli nagradza uczniów na wszystkich zajęciach lub na większości zajęć za pracę, postępy (poprzez plusy, dobre oceny, punkty, dyplomy i inne).

93% nauczycieli daje uczniom na połowie lub więcej zajęć możliwość dokonywania samooceny po wykonaniu zadań, oraz oceniania kolegów.

97% nauczycieli informuje uczniów na większości lekcji, o tym jak efektywnie się uczyć, gdzie znaleźć najważniejsze informacje, jak sporządzać notatki.

SŁABE STRONY:

Aż 47% nauczycieli tylko czasem daje uczniom możliwość wyboru metod pracy, samodzielnego formułowania zadań.

40% nauczycieli informuje zawsze o celach lekcji, o tym, czego i dlaczego uczniowie będą się uczyć.

Wnioski do pracy (wynikające z ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli):

- Nauczyciele powinni stwarzać uczniom możliwość wyboru metod pracy, samodzielnego formułowania zadań i informować o celach lekcji.

